

A magyar gazdasági élet szereplőinek várakozásai

2015. július

© Századvég Gazdaságkutató Zrt.

A tanulmány az Országgyűlés Hivatala Költségvetési Tanács szervezete megbízásából, kizárólag a Költségvetési Tanács és a Költségvetési Bizottság részére és felhasználására készült.

Főbb megállapítások

Az üzleti szféra esetében 2015 júliusában a bizalmi indikátorok – az építőipar kivételével – nem mutattak nagy változást az előző hónaphoz képest. Az építőipari indikátor markánsabb visszaesése mögött a kereslet csökkenése áll. A szolgáltató szektorban optimisták a várakozások. Az ipari bizalmi index a pesszimizmus enyhe erősödését jelzi, annak ellenére, hogy a rövidtávú kilátások javultak. Általánosságban az üzleti szféra és a lakosság árvárakozásai emelkedtek. A kiskereskedelemben a vasárnapi boltbezárásokból fakadó bizonytalanság várakozásokra gyakorolt negatív hatása oldódni látszik. A fogyasztói várakozások javultak, a percepciók a fogyasztás további élénkülését vetítik előre.

Üzleti szféra várakozásainak alakulása

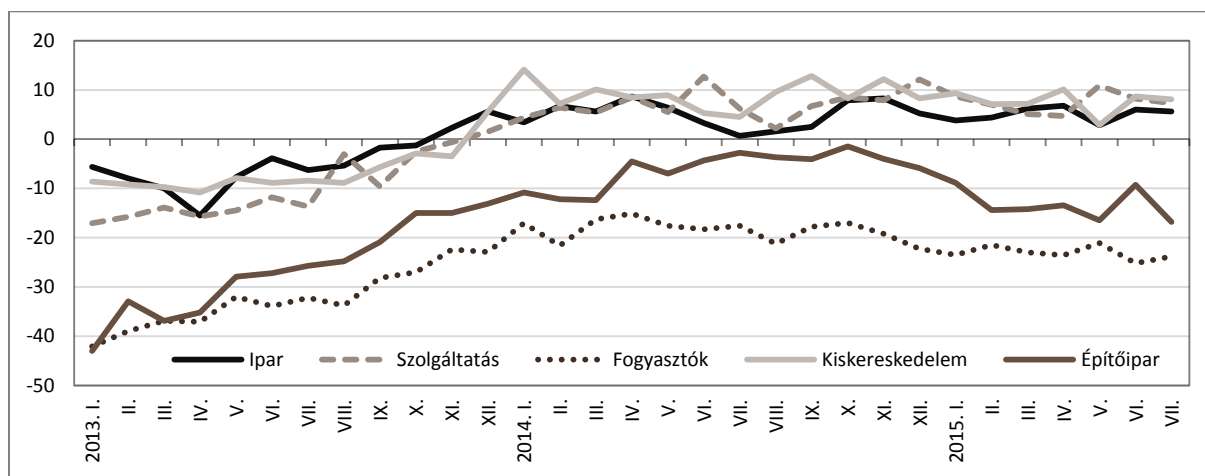
Az **ipari** vállalatok bizalmi indexe 2015 júliusában kis mértékben csökkent az előző hónaphoz képest, és 5,6 bázisponton (bp) zárt. A csökkenés mértéke az előző hónaphoz képest 0,4 bázispont. Az ipari bizalmi mutató hét részindikátorából júliusban öt esetében gyengülés, míg kettőnél javulás figyelhető meg, azaz összességében némileg pesszimistábbak a vállalatok. Az előző negyedév és a következő negyedév termelésére vonatkozó kilátások mindazonáltal javultak. Mindez kedvező jel a gazdaság egészének teljesítményét tekintve. Jelentősen romlottak azonban a következő 3 hónapra vonatkozó foglalkoztatási várakozások. A lanyha külső kereslet miatt az exportmegrendelések megítélésének szintje kisebb mértékben csökkent ugyan a teljes állományra vonatkozó indikátornál, de továbbra is jelentősen elmarad attól. Az eladási árakra vonatkozó indikátor mérséklődött, de pozitív tartományban maradt, vagyis az árak további erősödésére számít a szektor.

Az **építőipar** bizalmi indikátora csökkenést mutatott június és július között. A mutató jelenlegi, –16,5 százalékos értékénél alacsonyabban legutóbb közel két éve regisztráltak a szektorban, ám az indikátor mértéke még így is kedvezőbb annak historikus átlagánál. A visszaesés mögött egyértelműen a kereslet csökkenése áll, ami eddig az előző uniós költségvetési ciklus beragadt forrásainak gyorsított lehívása miatt állt magas szinten. A csökkenő kereslet és a kifutó projektek következtében az építőipari szerződésállomány is folyamatosan zsugorodik, a szektor szintén közel két éve nem nyilatkozott hasonlóan kedvezőtlenül az új megrendelések alakulásáról. A visszaeső kibocsátással párhuzamosan az építőipari várakozások alapján a közeljövőben csökken a szektorban foglalkoztatottak állománya, a válaszadók szerint a kapacitásfelesleg következtében növekvő verseny miatt az árak is várhatóan csökkennek a következő három hónap folyamán.

A **kiskereskedelem** szezonálisan kiigazított bizalmi indexe 8,1 bázispontra csökkent, ami a múlt havit kevéssel alulmúlja, de az elmúlt év azonos időszakához képest magasabb. A változás megértéséért a kompozit indexet tényezőire bontva vizsgáljuk tovább. A válaszadók jövőre vonatkozó várakozásai javultak a júniusi értékekhez képest, de a múlt évet alulmúlják. Ezt a felhalmozott készletállományaik kismértékű növekedése is igazolja. A júniusi értékhez képest az elmúlt három hónap üzleti teljesítményét kismértékben lefelé korrigálták. Ugyan a következő három hónap üzleti tevékenységére és a foglalkoztatottak számára tett várakozások csak kis mértékben nőttek, de azok már így is jóval átlag felettinek számítottak az elmúlt hónapban. Nagy növekedést mutat a következő időszakra várt szerződéskötések száma. Ezt ellensúlyozza az elmúlt időszak megítélése, ami az indikátor értékének csökkenését leginkább magyarázza. A vasárnapi boltbezárásokból fakadó bizonytalanság várakozásokra gyakorolt negatív hatása oldódni látszik.

A **szolgáltató szektor** várakozásaira vonatkozó bizalmi index júliusban – szezonálisan kiigazítva – 7,3 bázispontra esett. Az indikátor továbbra is pozitív, így összességében optimista várakozásokat jelez. A bizalom mérséklődését az elmúlt három hónap keresletére vonatkozó mutató közel 6 bázispontos visszaesése magyarázza. Mindez arra utalhat, hogy az idei második negyedév folyamán a szolgáltató szektor teljesítményének növekedése elmaradhat az általános várakozásoktól. Ezzel szemben a többi meghatározó részindikátor javulást mutatott az előző hónaphoz képest. Nőtt a kereslet és az üzleti környezet következő háromhavi alakulására vonatkozó indikátor értéke is. A foglalkoztatási mutató 9 bázispontos javulása arra utal, hogy a szektorban kedvező munkaerő-piaci folyamatok várhatóak rövidtávon. A szolgáltató szektor szereplői emellett az árak erősödő emelkedésére számítanak.

1. ábra: Az üzleti szféra négy fő ágazata és a fogyasztók gazdasági várakozásának kompozit indexei (egyenleg)

Megjegyzés: Szezonálisan kiigazított adatok. Forrás: Eurostat ESI Indicators

Fogyasztói várakozások alakulása

A **fogyasztói várakozások** összességét kifejező, szezonálisan kiigazított fogyasztói bizalmi index 2015 hetedik hónapjában 1,4 bázispontos egyhavi javulást követően -23,8-es értéken, a historikus átlag felett állt. Az enyhe javulás nem tudta megfordítani a 2014 közepe óta tartó kedvezőtlen trendet, éves összevetésben romlott a lakosság bizalma. A kompozit indikátor júliusban mutatott mérsékelt javulása számos tényező együttes következményeként adódott: a fogyasztói bizalmi indexet alkotó egyes részmutatók szinte kivétel nélkül kedvező irányban változtak az előző hónaphoz képest. A háztartások saját jövőbeni pénzügyi helyzetére, valamint a várható általános gazdasági helyzet megítélésére használt indikátorok jelentős javulásról számolnak be az előző hónaphoz képest, bár továbbra sem tértek vissza a pozitív tartományba. Mindazonáltal az irányváltás kedvező előjel lehet a fogyasztás jövőbeni alakulása tekintetében. Szintén bizakodásra ad okot, hogy a lakosság egyre nagyobb része gondolja úgy, hogy az elkövetkező 12 hónapban érdemes tartós fogyasztási cikkeket vásárolni. Ezzel párhuzamosan, valamint a folyamatosan lazább monetáris politika (alacsonyabb kamatkörnyezet) következtében a lakosság úgy látja, hogy nem a befektetéseknek kedvez a jelenlegi gazdasági környezet, ami így ösztönözheti a fogyasztást. Kedvező fordulat, hogy a megkérdezett háztartások júliusban összességében ismét enyhén pozitívan ítélték meg saját pénzügyi helyzetüket. A lakosság munkanélküliséggel kapcsolatos várakozásai mindeközben érdemben nem változtak az előző hónaphoz képest, míg éves összevetésben továbbra is jóval kedvezőbb a munkaerőpiac állapotának megítélése.